

Overdenking in de dienst voor kerk en wijk, Capelle-Schollevaar, 27 augustus 2006

Thema: 'Eén in Christus', naar aanleiding van Efeziërs 4: 1-16

Een indringende oproep is blijkbaar nodig!

Het is een indringende oproep, hier in deze brief van Paulus aan de vroege christelijke gemeente in Efeze. Efeze, een stad die lag in wat nu Turkije is, misschien bent u er weleens geweest, heeft u de ruïnes gezien. Paulus kent de gemeente, hij heeft er drie maanden intensief gewerkt. Hij houdt ook van de mensen in Efeze, en zij houden van hem. 'Ik, die gevangen zit omwille van de Heer,' schrijft Paulus, 'vraag u dan ook dringend de weg te gaan die past bij de roeping die u hebt ontvangen: wees steeds bescheiden, zachtmoedig en geduldig, en verdraag elkaar uit liefde. Span u in om door de samenbindende kracht van de vrede de eenheid te bewaren die de Geest u geeft.'

Als je dat zo leest, dan proef je tussen de regels door, dat die eenheid in Efeze soms ver te zoeken was. Er moet daar in Efeze het nodige geweest zijn aan spanningen, en aan onderlinge verdeeldheid, wrijving, conflicten. Eenheid komt je niet aanwaaien. Het is vaak een heel moeizaam proces om de eenheid tussen mensen te handhaven. En dat merk je hier ook.

Christenen zouden één moeten zijn, maar...

Als het nu gaat over de eenheid in Jezus Christus, de eenheid die je zou mogen beleven omdat je het geloof in Hem deelt, dan zou je het volgende kunnen zeggen: 'Christenen zouden één moeten zijn. Ze belijden toch het geloof in één God? Kijk eens, hier in Efeze 4? "Eén lichaam en één Geest, zoals u één hoop hebt op grond van uw roeping, één Heer, één geloof, één doop, één God en Vader van allen." Het is toch zonneklaar? Daar valt toch geen spelt tussen te krijgen? En moet je nu eens om je heen kijken? Al die verschillende kerken! En binnen die kerken ook vaak weer een hoop gedoe, de één wil dit en de ander wil dat. En ook op persoonlijk vlak zijn er heel wat ruzies aan te wijzen, ook tussen christenen! Hoezo eenheid in Christus?! Christenen maken er een potje van!'

Zo zóú je kunnen redeneren. En soms móét je ook zo redeneren. Als mensen met elkaar overhoop liggen, dan moet er soms iemand opstaan, die met heilig vuur de vinger op de zere plek legt. Want júíst voor mensen die het christelijk geloof aan het verkennen zijn, is dit vaak een struikelblok. De verdeeldheid, het gedoe tussen mensen. Misschien zit u hier, en bent u vanmiddag te gast (en tussen haakjes: weet dat u héél erg welkom bent, goed dat u de stap hebt gezet!) en misschien denkt u ook wel: 'Hoe is het mogelijk, al die kerken...'

Draai het eens om!

Toch wil ik vanmiddag graag de zaak eens omdraaien. Je kúnt zeggen: 'Christenen zouden allemaal één moeten zijn, en dan teleurgesteld concluderen dat het niet zo is.' Maar je kunt ook aan de andere kant beginnen. Je kunt ook heel nuchter vaststellen, dat het voor mensen overal en altijd heel moeilijk is om één te zijn. Dat geldt in alle culturen, en in alle tijden. Mensen zijn niet zo

makkelijk eensgezind. Je kunt dat al zien in de kleine kringen: in huwelijken, in gezinnen. Je moet vaak alle zeilen bijzetten om het goed te houden onderling. Dat geldt nog meer voor families. Misschien wel de meerderheid van de families kent wel een conflict. Vaak heel diepgaand, waardoor mensen elkaar nooit meer willen zien. En denkt u ook maar aan verenigingen, of aan bedrijven, aan organisaties, noem maar op. Valt het mee om samen te werken? Om met elkaar één geheel te vormen? Om goed met elkaar om te gaan? Vindt u dat dat meevalt?

Is het eigenlijk niet heel realistisch om te zeggen dat het een hele klus is, om de eenheid te bewaren? Dat geldt in het klein, maar ook in het groot. In de politiek en in de relaties tussen landen. De eenheid verbreken, dat is zó gebeurd. Een fluitje van een cent. Maar aan de eenheid bouwen, dat is vaak ontzettend intensieve klus.

En tóch, tóch is de ervaring van velen, en is de ervaring óók in Efeze, dat het geloof in Jezus Christus mensen samenbrengt. Er ís een christelijke gemeente in Efeze, en dat alléén al is een wonder! En in die gemeente van Efeze zijn ook nog verschillende soorten leden: mensen die als Jood, vanuit het Jodendom Jezus zijn gaan volgen, en mensen die eerder geloofden in vele goden, en die vanuit die achtergrond christen zijn geworden. Twee heel verschillende groepen, en toch: één geworden in Jezus Christus.

Je zou kunnen zeggen: dat mensen verdeeld zijn, daarover hoef je niet verbaasd te zijn. Dat hoort bij ons mens zijn. Hoe snel zijn er geen irritaties. Hoe snel is er geen jaloezie. Hoe gemakkelijk zeg je niet iets wat helemaal verkeerd valt. Maar wat is het een wonder, dat je soms op een verrassende manier ziet, hoe Jezus Christus de tegenstellingen tussen mensen overbrugt.

Christus overbrugt diepe kloven in de kerk...

Misschien heeft u weleens gehoord van een kleine kerkelijke stroming, die de 'Vergadering der gelovigen' wordt genoemd. Er zijn gemeenten van deze stroming in verschillende landen, ook hier in Nederland. En er zijn ook gemeenten in Duitsland. Nu las ik een bijzonder verhaal over de geschiedenis van de Vergadering der Gelovigen in Duitsland. Wat was er aan de hand? Hitler wilde de kerken in Duitsland goed onder controle hebben. Dus moesten alle kerken zich laten registreren en opgaan in een soort eenheidskerk. Kerken die niet meewerkten, kregen het verschrikkelijk moeilijk: leiders en ook leden werden vervolgd, en werden naar concentratiekampen afgevoerd, waar velen stierven. Binnen de gemeenten van de Vergadering der Gelovigen waren er twee meningen. De één zei: 'We moeten ons laten registreren,' en de ander zei: 'Nee! Nooit van z'n leven!'

Zo kwam er verdeeldheid, en dat ging diep: er ontstond grote bitterheid. Na de oorlog bleven de spanningen voortbestaan. Uiteindelijk besloten leiders uit beide kampen om samen te komen in een

stille retraite. Misschien zou er verzoening kunnen plaatsvinden. Een aantal dagen lang werd er nauwelijks gesproken, iedereen nam de tijd om persoonlijk te bidden en zijn eigen hart te onderzoeken in het licht van het Evangelie van Jezus Christus. Na die dagen kwamen de leiders bij elkaar. Eén van de aanwezigen heeft er later over verteld, wat er toen gebeurde. 'We waren volkomen één,' zei hij. 'Alle haat en bitterheid hebben we openlijk als schuld beleden voor God, en de Heilige Geest bracht een sfeer van onderlinge eenheid tot stand. Liefde vervulde onze harten, en de haat loste gewoon op.' Dat kán dus. Zo kan het ook! Waar Jezus Christus mensen in vuur en vlam zet, daar gebeuren wonderlijke dingen.

... en zelfs in de politiek.

Dat gebeurt zelfs op hoog niveau, in de politiek. Frank Buchman was een Amerikaans Lutherse evangelist, die in de jaren tussen de Eerste en de Tweede Wereldoorlog grote bekendheid kreeg. Hij richtte de Beweging voor Morele Herbewapening op, een stroming die ook wel de Oxford Beweging werd genoemd. Buchman had contacten met allerlei regeringsleiders en politici over de hele wereld. Kort na de oorlog, in 1946, was Buchman in Zwitserland, in Genève. Daar werd toen het Centrum voor de Verzoening van de Naties geopend. Het was een geweldig openingsritueel, met mensen uit allerlei landen, met allerlei vlaggen, noem maar op. Toen Frank Buchman daar rondliep, en alles bekeek, riep hij opeens, zo hard dat iedereen in die grote zaal stilviel: 'Waar zijn de Duitsers?' Iedereen keek verwonderd. 'Europa kan nooit herbouwd worden zonder de Duitsers!' riep Buchman. U voelt wel aan, die opmerking lag uiterst gevoelig. De stilte was pijnlijk. In de periode die volgde hield Buchman evangelisatiecampagnes in Duitsland. En vooral in het Ruhrgebied gebeurden bijzondere dingen. Allerlei marxistische vakbondsleiders kwamen tot geloof. Door de boodschap van vergeving en verzoening werden talloze mensen geraakt. De premier van Frankrijk, Robert Schuman, die hoorde daarover, en hij nodigde Frank Buchman uit voor een gesprek. Buchman was al eerder bevriend geraakt met Konrad Adenauer, die bondskanselier werd van Duitsland. En via Buchman zijn die twee bij elkaar gekomen. Door die contacten is de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal van de grond gekomen, de EGKS. En die EGKS is de voorloper van de huidige Europese Unie. Enkele weken nadat de EGKS werd opgericht, werd Frank Buchman door Schuman geridderd. Twee landen, Frankrijk en Duitsland, die in de geschiedenis talloze oorlogen hadden uitgevochten, met miljoenen slachtoffers, kwamen tot elkaar door de boodschap van verzoening, gebracht door een evangelist van Jezus Christus.

Kom samen onder de indruk van wie Jezus is!

Jezus Christus brengt mensen bij elkaar, door hem worden kloven overbrugd. Hoe kan dat? Weet u hoe dat komt? Als je gaat beseffen wie Jezus Christus is, en wat Hij gedaan heeft, dan kom je onder de indruk. Jezus is de minste geworden, Hij heeft Zichzelf weggegeven, Hij wilde voor onze zonden sterven aan het kruis. Als je dat gaat beseffen, dat Hij Zijn bloed gegeven heeft, voor jou als schuldig mens, dan word je klein. Je grote ego, die brond van conflicten, dat ego wordt dan klein. En omgekeerd wordt je bewondering voor Jezus alleen maar groter. En dat is nu precies wat mensen bij elkaar brengt. Als je sámen onder de indruk raakt van de liefde van God, die Hij liet zien in Jezus, en als je daardoor jezelf kunt gaan relativeren, dan komt er vanzelf die openheid naar elkaar.

Het is alsof je met iemand in gesprek bent. En ik weet niet wat uw ervaring is, maar ik merk altijd, dat je persoonlijker wordt, als je samen naar een derde punt kijkt. Je kunt natuurlijk een gesprek voeren en daarbij tegenover elkaar zitten. Maar vaak kom je op een dieper niveau, als je niet naar elkaar kijkt, maar samen naar iets anders. Als je samen in de auto zit, bijvoorbeeld, of je loopt samen in het bos. Of je doet samen de afwas.

Dat is al zo in het gewone leven. Laat stáán als je je samen op de Here Jezus richt. Die band met Jezus brengt je bij elkaar op een nieuwe manier. Dat betekent niet, dat je nooit meer een probleem hebt. Maar samen leer je leven van de verwondering. Hij deed alles voor mij, zou ik dan niet doen wat ik kan voor een ander?

Soms ervaar je die eenheid heel diep.

Eenheid in Christus. Helaas, lang niet altijd kun je die eenheid zien, of ervaren. Maar soms zijn er die momenten, dat je ervan onder de indruk komt. Iemand vertelde me daar over. Een man, een gepensioneerd ondernemer, die op reis was geweest naar Israël. Daar, in Israël, had hij met volle teugen genoten. Hij heeft een enorme bijbelkennis en had nu veel van die bijbelse plaatsen met eigen ogen gezien. Maar het meest indrukwekkende moment beleefde hij op het Meer van Galilea. Daar maakte hij, met het reisgezelschap, een bootreis. Naast hem, aan de railing, stond een Koreaan. Iemand die woonde aan de andere kant van de wereld. Elkaar verstaan, dat lukte niet. Toen zei de Koreaan: 'Christian'? De man knikte, en daar, op het Meer van Galilea, drukten ze elkaar de hand, warm en hartelijk. Allebei waren ze diep ontroerd. Twee mannen. Twee talen. Twee werelden. Maar één Heer. Eén geloof. Eén toekomst die wacht. Eén hemels Vaderhuis. Eén in Christus. Wat een wonder: soms zie je dat het werkelijkheid is. En dat God mensen bij elkaar brengt op een manier, die je nooit voor mogelijk had gehouden. Amen.